

DE L'ASSOCIACIÓ

UN DOCUMENT APROFITAT

Anton Pedrós i Puig,
del Grup de Campaners de Cervera

Al seu moment – any 2011 – fou una troballa importat i més emotiva encara per la gent del Barri de Sant Magí. L'únic inconvenient fou el preu alt que calgué pagar-ne per a poder-la tenir i disposar malgrat que la propietat en l'origen fou dels que en aquells moments n'eren els compradors.

Superats i assumits aquests inconvenients, només que donar de passada l'agraïment a tota la família, del Barri, de Cervera i les seves institucions i dels seus molts amics per l'esforç fet i molt de manera especial per la tasca i la forma en que els interlocutors varen portar la gestió que fa referència a la seva adquisició. Avui, un document important pel Barri a l'abast de tothom.

Només puntualitzem que es tracta de forma molt resumida, doncs el Doctor Josep Maria Llobet ja el va presentar en la passada edició d'aquesta mateixa publicació, i ho farem des de la nostra perspectiva de recerca que és la que ens porta a fullejar i llegir tant el manuscrit original com la gran transcripció que al seu dia va fer la Mercè Salsench. Un

simple llibre de la gestió dels comptes d'aquest Barri que va dels anys 1837 al 1882, clar, explícit i per buscar-hi alguna mancança, potser els detalls segons la nostra dèria en la recerca que sempre voldríem fos més àmplia, amb molts més detalls i eixamplant les situacions del dia a dia de Cervera, la seva gent de carrer, la vida política i també la governamental que en alguns períodes llegim per mitjà dels comptes les situacions viscudes entorn a la festa que al menys des d'aleshores sembla que han anat unint continuïtat.

Aquest llibre podria ser la continuació d'un anterior llibre de comptes i si més no, el que oficialment exposava al veïnatge com s'administrava el barri en quant a les seves festes patronals. Molt conscients serien els que iniciaren aquest públic control dels cabals que si bé l'enunciat ens diu que el detall va des del 1837 fins el 1881, s'exposen ja unes dades econòmiques de l'any 1832 i següents, i unes anteriors amb referència a la construcció de la Capella, a fi de deixar clar l'origen que s'enceta amb unes anotacions concretes que el Doctor Llobet ja va detallar.

No és la intenció d'aquesta crònica la de repetir aquests retrobats detalls històrics però si que ho volem fer a la part que a nosaltres ens pertany, al grup de Campaners de Cervera, que també ens ha satisfet rellegir original i transcripció i poder treure la nostra part interessada. Havíem de cercar algun referent que ens motivés i, a fe que hi era i pel treball invertit, hi hem trobat la nostra recompensa.

Ja ben aviat en trèiem una dada interessant; es relaciona en un document segons rebut número 7 – anotació feta entre el 30 de setembre de 1789 i el 29 de maig de 1791 – on es paga al fonedor de campanes de Calaf Adjutori Mestres la quantitat de 80 lliures, 12 sous i 6 diners per a fer la campana de la Capella de Sant Magí i el setembre 1790 - rebut número 18 – un pagament de 7 lliures, 2 sous i 6 diners per la compra d'estany per la campana.

De la campana actual no tenim dades de la seva inscripció i per tant, queda el dubte de si la feta a Calaf pel 1790 és la que es conserva encara coronant la façana de la Capella.

Aquest 1790 - rebut número 14 – es paga al campaner Simón Nogués 3 lliures i 15 sous per haver tocat les campanes de Santa Maria per les festes de Sant Magí. El nom d'aquest campaner es repeteix altres anys i com a campaner no figurava entre la nostra llista de titulars del campanar de Santa Maria.

El setembre 1832 – rebut número 8 – es paga al campaner Joan Argelich pels tocs de vigília i dia del Sant, 4 lliures, 6 sous i 8 diners. La dinastia dels Argelich és llarga

en la relació d'activitats al campanar i no alienes a continuades polèmiques sobre els tocs, preus dels mateixos i obligacions d'aquesta continuada activitat diària al campanar.

Apareix un "campaneta", també dit "cridadó", per aquells anys Ramon Constans (amb algunes excepcions i amb el nom d'alguna altra persona). Era pagada per la gent del barri per avisar la ciutat de la Novena i Festes i ho faria com més tard es farien els "pregons" que es van allargar més enllà de la meitat del passat segle. Una campaneta seria el seu mitjà per la crida com darrerament i bufant ho feien els senyors Oriol i Domenjó, possiblement el darrers pregoners cerverins.

Curioses les obres que es fan per obrir una nova escala per accedir al Cambril pel costat de l'Evangelí (any 1833) motivades per la necessitat de millora dels accessos per pujar i baixar del cambril.

Als campaners ens ha encuriósit el saber que la Festa de Sant Magí no sempre s'ha celebrat a la capella del Barri, tot i que mai creiem han faltat els tocs de Campanes per enunciar la Festa i en moltes ocasions, novenes i vigílies.

Ho detallem: l'any 1835 el Governador Don Juan Savatés fa espitllerar el cambril de Sant Magí per instància de la mateixa Junta. El que ho motiva és que havia esclatat la Primera Guerra Carlina el dia 2 d'octubre de 1833 l'ambient no aconsellava les celebracions populars al barri. (No queda clar que aquest 1835 les festes religioses del Barri es celebressin a la seva capella puig segons la data de l'aparedament de l'altar poden ser en diferents supòsits).

L'any 1836, a mig mes de maig, per ordre del Senyor Governador militar i polític de la Ciutat Don Antonio López de Ochoa amb acord de la Junta de Fortificació “se tingué de desocupar ab la major brevedat la Capella de Sant Magí per posar en ella un Cuerpo de Guardia en la que estigué en ella part de temps de dia i de nit i los soldats o cristins o urvanos de la ciutat que hi anavan destruian pinturas, parets i motlluras i demas adornos que per ser clavats a les parets no se podien traurer”. Per tant, aquest any sí que les celebracions per la Festa de Sant Magí es fan a l'església parroquial de Santa Maria.

I també llegim: “Encontran-se la Ymatge de Sant Magí en la Parroquial Iglesia, en lo dia de la Festa de dit Sant i durant la mateixa rebolució, se feu la Festa en dita Parroquial, col·locan la expresada Ymatge en lo Altar major y la del tabernacle en lo Altar de las Ànimas”.

El 1837 les celebracions per Sant Magí es segueixen fent a Santa Maria. El rebut número 7 de pagament és “de 1 lliura i 10 sous pel Reverend Francisco Tarruell, prebere y sagristà de la Obra de la Parroquial Yglesia per son dret i treball de compondrer la enramada en lo

Imatge de Sant Magí cremada el 1936.

Altar Major de dita Parroquial, ja en la Festa, ja en la Novena, la que se feu en dit Altar Major”.

El 1838 les Festes de Sant Magí encara es fan a la Parroquial de Santa Maria. Es paga per fer l'enramada a l'Altar Major i un curiós pagament de guix per a fer un deso en una casa del Barri on hi ha alguns trastes de Sant Magí a fi de salvar-los.

Per les festes del 1839, “amb rebut

número 7 es paga a Joan Argelich, campané, per los acostumats tocs a la Novena, Ofici i Rosari de la festa. 2 lliures, 18 sous i 9 diners. També es paga a Ramon Constans, cridadó, per haver cridat a la Novena i Festa del Sant. Rebut número 8, 6 sous". I també es paga per la composició de l'enramada a l'Altar Major de la Parroquial i uns sous a uns ajudants, fet que demostra que aquest 1839 la festa religiosa es celebra encara a Santa Maria.

L'any 1840, el dia 6 de juliol, es dona per acabada la Primera Guerra Carlina, amb, sembla, victòria Isabelina. Els que donaren suport a la regent Maria Cristina de Borbón davant els Borbons partidaris de l'infante Carlos Maria Isidro de Borbón.

Per les dades que llegim, sembla que la Festa de Sant Magí encara es celebra aquest 1840 a la Parroquial de Santa Maria ja que figura un pagament al senyor Mariano Morell, sagristà de l'obra parroquial, 7 sous i 6 diners per "*son dret a compondre la enramada en lo altar Major*" de dita Parroquial en l'expressada festa.

I l'any 1841 el retorn de la Festa a casa amb justificacions molt explícites i també amb el detall afegit d'algunes despeses.

Llegim: "*Respecte a haver cesat ya los calamitosos temps de guerra (primera guerra Carlina 1833-1840) en que tant injustament nos inquietà i apreimí en estos passats anys*". Detalls de la recuperació de l'església pel barri, nova benedicció i solemníssima processó amb tocs de campanes del Campanar Major.

Més aclariments: "*el rebut numero 5 del pagament a Joan Argelich de sis*

lliures, quatre sous i tres diners per haver tocat les campanes del Campanar Major amb els tocs acostumats de la Festa i Vigília com també tocar-les totes al entrar la imatge a la Capella durant lo Te Deum que se cantà abans del Ofici en el retorn de la imatge a la seva Capella. També es paguen set sous i sis diners a Ramon Constans, cridadó, per haver cridat la Novena y Festa del Sant segons el rebut numero 6".

Altre pagament al Senyor Manuel Farré, prior de la Capella de Música per haver tocat en la baixada de l'aigua des de Capcorral a la Capella del Sant.

Any 1842 – Es va refent la Capella. Hi consten uns pagaments per guarnir i desguarnir l'enramada dins la capella, una campaneta per tocar a missa, un candeler gros de llautó, necessari i per un golfo i una lleva i més golfos nous i demés *ferratge de las novas portas de pujar al Camaril del Sant*.

Altres pagaments de quantitats superiors per "*sortir de varios apuros a causa dels calamitosos temps*"

El 1843 es paga a Magí Jané, fuster, per treballs de compondre la campana. Rebut número 13.

Detalls del Barri i detalls de la nostra primera Torre, barrejats com per desfullar una part de la nostra passada història que varen viure com a veïns molt íntimament.

Hem llegit anotats pagaments a un campaner que no teníem a la llista dels 35 enregistrats al campanar de Santa Maria. Simó Nogués també ho fou puig se'l pagava per la novena del Sant i pels tocs de la diada de la festa a partir del 1790. Uns pocs diners, 3 lliures i 15 sous. La nostra

l·lista de Mestres Campaners ja l·hem situat segons els papers que ho acrediten, en 36 persones que van des d·aquells Guillem Lluçà i Pere de Quer els primers campaners del 1338 fins al nostre Xavier Juan d·avui.

En aquest cas, ens sentim satisfets per la troballa i puntualitzacions de la relació Barri de Sant Magí amb el Campanar de la Parroquial de Santa Maria tot i que no hem d·oblidar que el llibre fa referència al Barri de Sant Magí i no ho fa pas al nostre Campanar.

Sabem les quantitats que els campaners rebien per a fer els diferents tocs durant la preparació i festes per Sant Magí. Important complement per a les famílies campaneres però també a la vegada minses quantitats de diners que per cada toc rebien per remuntar les moltes dotzenes d·escales del campanar.

Ja s·ha publicat, ja s·ha escrit i també s·ha dit altres vegades, però deixeu-m·ho repetir. El Llibre és explícit des del 1837 al 1865, aviat 200 anys i algunes coses han canviat, altres han canviat molt i altres no han canviat gens.

Un detall de dades sobre la publicació que resumeix, la vida d·aquest barri amb

el Sant que, per mitjà de l·aigua, l·hi dóna a la vegada vida i tradició, sens dubte la més popular de Cervera.

Però també llegim que el barri va passar per situacions de conflictes interns entre els veïns i també problemes més seriosos com als seus temps foren els conflictes bèl·lics amb la religió de taló de fons, que no va ni permetre ni aconsellar celebrar la Festa al barri ni a la seva Capella en alguna ocasió. Les aigües, però, solen tornar al seu lloc, al seu llit i també les persones retornen a les seves festes tradicionals malgrat els inconvenients que any rere any es presenten.

L·època actual tampoc és aliena a aquestes transformacions encara que amb vessants molt diferents. Esperem que, novament, l·aigua del Sant de la Brufaganya retorni al Barri l·alegria i l·estabilitat necessària, que a tots ens permeti seguir essent cada dia més feliços remuntant obstacles que, amb formes diferents, van apareixent cada any i que, pels administradors que han portat la Festa fins els nostres dies, tornin els ànims necessaris per trobar-hi les solucions adients.